

Sägner om ryss-stenarna i Rensjön.

Berättad av Ragnar Henriksson och nedtecknad av Lars Molin

I Sveriges historia kallas tiden efter Karl XII:s död 1718 för *Frihetstiden*. Sveriges folk hade längtat efter fred under envåldskonungens sista år, under nära två årtionden hade svenska folkets styrka förblött på slagfält runt halva Europa, dessutom hade pest och hungersnöd härjat i landet ett flertal gånger. Men ännu var inte lidandet slut, de länder som Sverige varit i krig med krävde nu tillbaka de områden som tidigare intagits av Sverige. Ryssarna kom över till själva Sverige och plundrade och brände en mängd städer och byar. De tände eld på skogar, rövade bort eller dödade boskap.

Då hände det att några ryska soldater hade kommit upp till våra trakter, folk som bodde här var fullt medvetna om vad som hände i övriga Sverige, det var kyrkan som var nyhetsförmedlare på den tiden med sina kungörelser.

Det var en sommarsöndag år 1719 eller kanske var det 1720 man vet inte så noga, i rensjöbodarna var det liv och rörelse precis som åren innan, folk hoppades på bättre tider nu när freden kommit till landet och även Junsele hade åderlåtits på en hel del folk som ingått i Karl XII:s arme, eftersom det var söndag så hade bopigorna gått till Mo för att besöka kyrkan, bara en piga var kvar för att se till så inget hände med boskapen och husen.

När hon gick där på bovallen fick hon plötsligt höra röster, hon blev rädd, vad kunde det vara för folk ute nu på söndag, alla var ju i kyrkan, så hon gömde sig. Då dom kommit närmare såg hon att det var soldater, dom hade långa svärd och någon hade gevär, och så talade dom ett konstigt språk som hon inte förstod. Hon såg att dom gick in i ett av stugorna och kom ut med famnen full med mat, hon såg även att dom fick tag på en get som dom slog ihjäl.

En tidigare söndag när det var högmässa hade hon besökt kyrkan och hade då hört talas om ryssarnas härjningar och förstod att det var sådana som hon hade fått besök av. Från sitt gömställe smög hon nu iväg hemåt, på skakiga ben sprang hon, vände sig om tyckte sig höra flåset av soldaterna bakom sig, som hon trodde jagade henne, snavade och föll och blötte sig i Långsjöån, upp igen och iväg över Norbergsflon och Norberget vidare efter ridstigen till Rösråningen, då var hon alldeles slut, hon gömde sig vid sidan av vägen, låg där i riset och tog igen sig och lyssnade spánt om hon hade ryssarna efter sig. När hon legat en stund och inga soldater hade kommit så förstod hon att hon inte var förföljd, hon kröp fram till stigen och fortsatte över Herrsjöåsen till Mo och kyrkplatsen där det var fullt med folk.

Det blev förstås en väldig uppståndelse när kyrkfolket fick höra vad pigan sett och hört.

I all hast uppbådades ett tjugotal man som utrustades med diverse knivar, yxor och påkar, om något gevär fanns med berättar inte historien, och efter att man lagt upp en plan på hur man skulle gå tillväga för att likvidera ryssarna satte man iväg mot bodarna.

Det hade nu hunnit bli mitt i natten men det var ju sommar och ljus. Ryssarna som ätit sig mätta låg nu och sov men en vakt hade man satt ut som hörde när uppbådet från Mo närmade sig. Han väckte de övriga och dom flydde norrut efter sjön men hans upp efter ett par kilometer och drevs ut i sjön där dom slogs ihjäl intill några stenar som vi än i denna dag kallar för ”**ryss-stena**”.